

РЕШЕНИЕ

№ 19622

гр. София, 09.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 65 състав, в
публично заседание на 14.05.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ванина Колева

при участието на секретаря Ирена Йорданова, като разгледа дело номер **3407**
по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе
предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във вр.
с чл. 10а, ал.4 вр. ал.1 от Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ).

Образувано е по жалба е на А. Х./ А. Н., гражданин на Народна република Б., [дата на
раждане] против отказ за издаване на виза за дългосрочно пребиваване – вид D от 10.03.2025г.,
издаден от завеждащ консулската служба (З.) в Посолството на Република България в Д., И..

Жалбоподателят твърди, че отказът е издаден от компетентен орган смисъла на чл.9г, ал.1
ЗЧРБ, в писмена форма, но не съдържа конкретни фактически основания, въз основа на които е
прието, че са налице основанията по чл. 10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ. Счита, че органът не е обсъдил
многобройните писмени доказателства, приложени към заявлението за издаване на виза, както и
че в отказа не се съдържат никакви данни, въз основа на какви информационни източници е
формиран извод, че жалбоподателят не възнамерява да се обучава в българско ВУЗ. Твърди, че
отказът е в противоречие с чл.2 от Протокол 1 към Европейската конвенция за защита правата на
човека и основаните свободи (ЕКПЧ) и чл.14 от ЕКПЧ, тъй като чрез него се лишава от правото
на образование, а самият отказ е дискриминационен. Моли съда да отмени отказ за издаване на
виза от 10.03.2025г., издаден от завеждащия консулската служба в Посолството на Република
България в Д., И.. Към жалбата са представени заверени копия на писмени доказателства.
Претендира присъждане на направените разноски

Ответникът - завеждащия консулската служба в Посолството на Република България в Д., И., чрез
процесуалния си представител, оспорва жалбата, счита същата за неоснователна. Излага доводи

за законосъобразност на оспорения отказ. Моли обжалването да бъде отхвърлено.

Със заявление 203 от 03.02.2025г. жалбоподателят А. Х./ А. Н., гражданин на Народна република Б., [дата на раждане] , е подал до Посолството на Република България в Д., И., искане за издаване на виза тип D. В заявлението като цел на пътуването е посочено “обучение” - студент в Русенски университет. Като настояща професия е посочено - студент - К. Г. С., К. 3180, С..

Към заявлението е приложено удостоверение изх. № 152/11.12.2025г. от Директор ДЧС на Русенски университет “А. К.”, че за учебната 2024/2025г. гражданинът на Б. е приет за обучение в Подготвителен курс за езикова и специализираща подготовка към Д. за езиково обучение на Русенския университет на основание Удостоверение № 04-11-3051/27.12.2024г., издадено от МОН, с фак. № 240001. Според удостоверението, след успешно завършване на езиковия курс, същият ще продължи обучението си в първо курс в О. “Бакалавър”, специалност “Информационни и комуникационни технологии”, редовна форма на обучение за срок от 4 години. По време на обучението си А. Х./ А. Н., ще бъде настанен в студентските общежития на Русенския университет - СО 2, стая 301. Посочено е и че е заплатил годишна такса за обучение в размер на 2500 евро.

Приложено е и Удостоверение № 04-11-3051/27.11.2024г., издадено от МОН, че А. Х./ А. Н. е приет за студент от летен семестър на Русенски университет “А. К.”, специалност “Информационни и комуникационни технологии”, на български език, редовна форма на обучение, за срок от 4 години, за придобиване на образователно-квалификационна степен Бакалавър. Кандидатът трябва да премине специализирана езикова подготовка в Департамент за чуждоезиково обучение към Русенския университет с продължителност 11 месеца. Семестриалната такса за обучение е 1250 евро, а пълната такса за специализирана езикова подготовка е в размер на 2500 евро.

Приложени са също: потвърждение за извършена транзакция за 2500 евро към Русенския университет; медицинска застраховка; извлечение от банкова сметка; свидетелство за съдимост на кандидата; потвърждение за самолетна резервация; декларация за финансова подкрепа на студент от бащата на жалбоподателя, автобиография, мотивационно писмо и др.

На 10.03.2025г. е постановен обжалваният в настоящето производство отказ на виза, в стандартният формуляр за уведомление и обосновка на отказ за издаване на виза е посочено, че визата е отказана на основание чл.10, ал. 1, т.17, от ЗЧРБ. Като фактически основания за отказа е посочено, че: „целта и условията на планирания престой не са обосновани”. Отказът е връчен на жалбоподателя на същата дата 10.03.2025г.

В хода на съдебното производство от МВР, дирекция “Миграция” и ДАНС е поискано цялостно заверено копие от административната преписка от съгласувателна процедура по заявление за издаване на виза на А. Х./ А. Н. до Посолството на Република България в Д., И.. Представено е становище на група “Миграция” Р. с рег. № 5373р-354/18.02.2025г. (л.65 и сл. от делото), в което е посочено, че през учебната 2023/2024г. са започнали обучението си 22 граждани на И., П. и Б., като 18 са били нови с визи D, а към момента се обучават само шестима. На 14 са наложени ПАМ “Връщане до страна на произход, страна на транзитно преминаване или трета страна” по ЗЧРБ, за които няма данни да са напуснали страната и са обявени за издирване, а спрямо двама в момента се води производство по налагане на ПАМ. Направен е извод, че тази категория чужденци продължават да използват страната като транзитен пункт за миграция към З. Европа. За настоящата година за тази категория чужденци са подадени 45 броя искания за издаване на виза D, като всички са от м. януари, - в средата на учебната година. Поради факта, че желаят да започнат обучението си от средата на учебната година е направен извод, че са налице основания по чл. 10, ал.1, т.17 и т.22 от ЗЧРБ, поради което възразяват да бъдат издадени исканите визи по

пет заявления, сред които и това на жалбоподателя.

Към становището е приложена и докладна записка рег. № 5373р-352/18.02.2025г. относно проведена беседа с двама чужденци, пребиваващи на основание чл. 24в, ал. 1 от ЗЧРЕБ, студенти в Русенския университет "А. К.", които признават, че не ходят редовно на лекции. Единият е имал трудности с българския език, но се е подобрил и вече е записан в първи курс. Другият още изучава езика. Трети студент от Б. не е открит в общежитието, телефонът, който е оставил за контакт е изключен. Домакинът на общежитието, в което е настанен заявява, че таксата е платена, но не го е виждала скоро.

С писмо рег. № М-4603/ 11.04.2025г. зам.-председателят на ДАНС информира съда, че съгласувателната процедура е осъществена от ТД "НС" - [населено място], като е отразено отрицателно становище в Националната визова информационна система. При проверка било установено, че чужденецът не може да докаже достоверно целта и условията за заявеното пребиваване. В писмото е посочено, че няма изготвени документи по воденото производство.

От административния орган е представена и справка /разпечатка от Националната визова информационна система, в която е посочено положително становище на З., а в графата за бележки е посочено: "чл.10, ал. 1, т.17 от ЗЧРБ. Чужденецът не може да докаже достоверно целта и условията на заявеното пребиваване. Апликантът е приет за редовен студент, но след като премине 9-м. езиков курс за учебната 2024- 2025г., следователно чужденецът може да дойде в България най-рано през месец 02.2025 г. (след приключване на зимния и след началото на летния семестър". Посочено е, че е разрешена виза D 1 - многократна - 6 месеца, като име на организацията домакин е посочен - Варненски свободен университет "Ч. Х.".

При така установеното от фактическа страна, съдът прави следните правни изводи:

Жалбата до съда е подадена на 19.03.2025г. от надлежна страна - адресат на оспорения индивидуален административен акт и в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК, след получаване отказа за издаване на виза на 10.03.2025г.

Съгласно разпоредбата на чл. 10а, ал. 4 от ЗЧРБ отказите за издаване на визи по чл. 9а, ал. 2, т. 4 не подлежат на обжалване по съдебен ред, освен когато лицето претендира засягане на основни права и свободи по Европейската конвенция за правата на човека. В случая жалбоподателят претендира засягане на правото му на образование, гарантирано в чл.2, от Протокол 1 към ЕКПЧ, според който никой не може да бъде лишен от правото на образование, както и на чл. 14 от ЕКПЧ, според който упражняването на правата и свободите, изложени в тази Конвенция, следва да бъде осигурено без всякаква дискриминация, основана на пол, раса, цвят на кожата, език, религия, политически и други убеждения, национален или социален произход, принадлежност към национално малцинство, имущество, рождение или друг някакъв признак. За да е допустима жалбата достатъчно е жалбоподателят да „претендира“ засягане на основни права, а дали те действително са засегнати е въпрос, свързан с основателността на жалбата. Доводите на жалбоподателя могат да бъдат възприети и като такива за засягане на правото на личен живот за обосноваване на правен интерес от оспорването по смисъла на чл.8, пар.1 от ЕКПЧ, вр. чл.10, ал.4 ЗЧРБ. Правото на личен живот не приключва с неприкосновеността, а съдържа и правото да се установяват и развиват взаимоотношения с други човешки същества, особено в емоционалната сфера, с цел развитие и проявление на личността. В решения, постановени по по адм. д. № 5640/2020г. и по адм.д. № 7375/2017г.по описа на ВАС с предмет отказ за издаване на виза от завеждащ консулска служба в Посолството на Република България на същото правно основание - чл.10, ал.1, т.17 ЗЧРБ; жалбоподателите също са приети за студенти, а жалбите са приети за допустими, като са изложени и конкретни мотиви именно при посочените от жалбоподателя основания.

Оспореният индивидуален административен акт е издаден от компетентен орган по смисъла на чл. 9г, ал. 1 от ЗЧРБ, Заповед №95-00-26/16.01.2025г. на министъра на външните работи и Заповед № 26/ 10.02.2025г. на посланика на Република България в Д., Република И..

Отказът е издаден в писмена форма, но не отговаря на изискванията на чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК - не съдържа конкретни фактически основания, въз основа на които е прието, че са налице основанията по чл.10, ал. 1, т.17 от ЗЧРБ. В това отношение са основателни доводите на жалбоподателя.

Нормата на чл. 8 от ЗЧРБ предвижда, че чужденец може да влезе в Република България, ако притежава редовен документ за задгранично пътуване или друг заместващ го документ, както и виза, когато такава се изисква. Съгласно чл. 9г, ал. 1 от ЗЧРБ, визите се издават от дипломатическите и консулските представителства на Република България и следователно те отказват издаването на виза. Редът за издаване на визи е регламентиран в Наредбата за условията и реда за издаване на визи и определяне на визовия режим, приета с ПМС № 198 от 11.07.2011 г. /, обн., ДВ, бр. 55 от 19.07.2011 г., в сила от 4.08.2011 г./ - "Наредбата".

Съгласно чл. 34, ал. 1 и чл. 3 и чл. 4 от Наредбата, отказва се издаването на виза за краткосрочно пребиваване, ако е налице едно от основанията, посочени в чл. 32, т.1 от Визовия кодекс. За отказа се съставя формуляр в два екземпляра съгласно приложение IV към чл.32 от визовия кодекс. Единият екземпляр се връчва на заинтересованото лице, а другият остава в съответното задгранично представителство на Република България, като се прилага към заявлението и приложените към него документи. Отказва се издаването на виза за дългосрочно пребиваване, ако е налице едно от основанията, посочени в чл. 10 от ЗЧРБ. За отказа се съставя формуляр в два екземпляра съгласно приложение № 7. Единият екземпляр се връчва на заинтересованото лице, а другият остава в съответното задгранично представителство на Република България, като се прилага към заявлението и приложените към него документи. Във формулярите се посочва основанията за отказа, като се вписват мотивите, без да се вписват съображения, засягащи интересите на националната сигурност.

В конкретния случай жалбоподателят е поискал издаване на виза за дългосрочно пребиваване в Р България, вид D, на основание чл. 24в, ал.1 , т.1 ЗЧРБ, видно от заявлението и отбелязаното в постановения отказ.

Като правно основание за отказ на заявения вид виза е посочен чл.10, ал.1 , т.17 от ЗЧРБ. Съгласно цитираната норма издаването на виза се отказва на чужденец, когато не докаже достоверно целта и условията на заявеното пребиваване или транзитно преминаване, или летищен транзит. Следователно издаването на благоприятен за молителя акт е обусловено от кумулативната даденост на две фактически основания – да бъдат установени от една страна целта на планирания престой, а от друга – условията за него. Органът е възприел за недоказани двете предпоставки, без да обсъди многобройните писмени доказателства, приложени към заявлението за издаване на виза. Преписката не съдържа данни въз основа на какви информационни източници е формиран изводът, че целта и условията на планирания престой не са обосновани. Към заявлението е приложено удостоверение изх. № 152/11.12.2025г. от Директор ДЧС на Русенски университет "А. К." и Удостоверение № 04-11-3051/27.11.2024г., издадено от МОН, че е приет за студент, заплатил е таксата, ще бъде настанен в общежитие с конкретно посочена стая и факултетен номер. Посочените удостоверения представляват официални удостоверителни документи, чиято доказателствена сила административният орган е следвало да зачете. Чрез тях жалбоподателят е доказал целта на заявеното пътуване – обучение във ВУЗ.

Жалбоподателят е посочил и доказателства за условията на престоя си в Република България - удостоверение, че ще бъде настанен в общежитие на Русенския университет - СО 2, стая 301,

извлечение от лична банкова сметка с 5000 евро; декларация от баща му, че ще го издържа; доказателства, че заплатил годишна такса за обучение 2500 евро.

От анализа на тези доказателства не става ясно, въз основа на какви доказателства е формиран изводът на административния орган, че не са доказани целта и условията на заявеното пребиваване. Посочената словесна формулировка на практика представлява дословно преписване на част от разпоредбата на чл. 10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ и сама по себе си не представлява фактическо основание на постановения отказ. Допуснато е и неправилно посочване в НВИС на канещата организация - Варненски свободен университет, а не Русенския университет "А. К.".

Изложеното обосновава извод за липса на мотиви за издаване на оспорения административен акт - отказ за издаване на виза вид "D". Нарушението на изискванията за форма на акта е съществено, тъй като пречат както правото на защита на засегнатото от него лице, така и съдебния контрол за наличие на предвидените от материалния закон условия за отказ, поради което представлява самостоятелно основание за незаконосъобразност по чл. 146, т. 2 от АПК. Липсата на мотиви съгласно т. 2 от Тълкувателно решение № 4 от 22.04.2004 г. на ВАС по д. № ТР-4/2002 г., което е задължително за съдилищата на основание чл. 130, ал. 2 от ЗСВ във всички случаи е основание за отмяната на издадения административен акт.

Разпоредбата на чл. 30, ал.2 от Наредбата въвежда искане за консулските длъжностни лица да издават или отказват издаването на виза за дългосрочно пребиваване след разрешение от дирекция "К. отношения" въз основа на мотивирано становище на службите за административен контрол на чужденците в Република България и Държавна агенция "Национална сигурност", освен в случаите по чл. 35, ал. 2. Съгласуването се извършва по ред и в срокове, определени в инструкция на министъра на външните работи, министъра на вътрешните работи и председателя на Държавна агенция "Национална сигурност". Действително в писмото от Дирекция "Миграция" е изразено отрицателно становище, тъй като в Русенския университет се обучават само шестима от 22 граждани на И., Б. и П., които са започнали обучението си там. Но изложеното в писмото е вътрешно противоречиво, тъй като в него от една страна се твърди, че гражданите на тези страни използват България като транзитен пункт към Западна Европа, а от друга страна е посочено, че няма данни чужденците с наложена ПАМ да са напуснали страната. От приложената към него докладна записка също се установява, че студентите, с които е проведена беседа, учат първо в езиковия департамент - български език, след което се записват в Първи курс, като може да се наложи и повторно записване на езиковото обучение.

Освен това в случай, че органът е възприел мотивите в становището на група "Миграция" Р., то постановеният отказ следва да е на основание чл. 10, ал. 1, т.22 - "има данни, че целта на влизането му е да се използва страната като транзитен пункт за миграция към трета държава", което е различно от посоченото в обжалвания акт чл.10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ.

Посоченото в становището на група „Миграция“ Р., че условията и целта на пребиваването не са доказани, тъй като чужденецът желае да започне обучението си в средата на учебната година се явява необосновано с оглед посоченото в Удостоверение № 04-11-3051/27.11.2024г., издадено от МОН, че жалбоподателят е приет за студент от летен семестър на учебната 2024/2025г. и трябва да премине специализирана и езикова подготовка.

Становището на ДАНС, видно от изложеното в него се основава на проверка на дирекция "Миграция" и не съдържа собствени изводи, не са извършени проверки,

различни от този на Дирекция "Миграция", поради което не са съставени и никакви документи.

Както сочи ВАС в своята практика (решение № 7775 от 12.07.2023г. по адм.д. № 3964/2023г. на ВАС), ако за административния орган съществува задължение за съобразяване на решението със становището на ДАНС и съответно Дирекция "Миграция", т.е. да предприеме действия в условията на обвързана компетентност, то за съда такова ограничение не е налице. При преценка за законосъобразност на оспорения пред него административен акт, съдът в хода на съдебното дирене следва да се събере нужната за произнасяне с правилно и обосновано решение информация, като едва на тази база е възможно извършването на проверка за спазването на приложимия материален закон.

В случая, при представянето на преписката от страна на административния орган не са представени доказателства за наличието на обстоятелства по чл. 10 ал. 1 т. 17 от ЗЧРБ, които са дали основания на компетентния да се произнесе по отправеното към него искане орган, да постанови отказ за издаване на виза от съответния тип на посоченото основание. Наличието на становището на група "Миграция" Р. и становището на ДАНС, към което няма никакви изготвени документи, са получени едва в хода на съдебното производство, по реда на чл. 192 от ГПК, приложим на основание чл. 144 от АПК. Така представените документи не съдържа каквато и да е информация за наличието на основания по смисъла на чл. 10 ал.1 т.17 от ЗЧРБ. Писмото на ДАНС обективира единствено и само отрицателното становището на съответното длъжностно лице от ДАНС. За съда е налице не само възможност, но и задължение да извърши проверка дали действително са налице обективни по своя характер данни за наличието на основание по чл.10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ които са дали основание на съответното длъжностно лице да даде отрицателно становище за предоставяне на търсената виза.

Налице е хармонизация на условията за издаване на визи, което изключва възможността за допускане на необосновани различия между държавите-членки, като органите на държавите членки могат да откажат издаването на виза само на основанията, предвидени във Визовия кодекс. Дадените широки правомощия на компетентните национални органи за преценка относно условията за прилагане на предвидените в кодекса основания за отказ, както и до оценката на релевантните факти, не изключват задължението за посочване на основание за отказ в конкретния акт. За съда остава задължението за осъществяване на проверка и формулиране на обоснована преценка за липсата или наличието на описаните в акта основания.

Отказът за издаване на виза вид D на жалбоподателя е издаден и в противоречие с материалния закон. Съгласно тълкуването, дадено в решение на СЕС от 10 септември 2014 година по дело C-491/13 т.30 и сл., да се позволи обаче на дадена държава членка да въвежда по отношение на приема на граждани на трети страни с цел образование допълнителни условия към предвидените в членове 6 и 7 от Директива 2004/114, би било в противоречие с посочената в директивата цел да се насърчава мобилността на тези граждани. Поради това от общата структура и целите на Директива 2004/114 следва, че съгласно член 12 от нея държавите членки са длъжни да издадат разрешение за пребиваване с цел образование на кандидати, които отговарят на посочените в членове 6 и 7 от нея изисквания, доколкото тези разпоредби изчерпателно предвиждат както общите и специфичните условия, които следва да изпълнява кандидатът за разрешение за престой с цел образование, така и причините, които могат да обосноват

отказ за приемането му. Освен това подобно тълкуване на член 12 от Директива 2004/114 се потвърждава от предвидената в член 4, параграф 2 от директивата възможност държавите членки да приемат по-благоприятни разпоредби за лицата, за които тя се прилага. Да се приеме обаче, че на държавите членки може да се наложи да предвидят и други условия за приемане, различни от предвидените в Директива 2004/114, би довело до стесняване на условията за прием на тези лица, което противоречи на целта на посочения член 4, параграф 2. Вярно е, че Директива 2004/114 признава на държавите членки свобода на преценка при проверката на молбите за приемане. Следва обаче да се подчертае, че както посочва генералният адвокат в точка 49 от заключението си, свободата на действие, с която разполагат националните органи, се отнася единствено до условията, предвидени в членове 6 и 7 от тази директива, и във връзка с това до оценката на фактите, които са от значение, за да се определи дали условията, установени в посочените членове, са изпълнени, и по-специално дали приемането на гражданин на трета страна не се допуска поради причини, свързани с наличието на заплаха за обществения ред, обществената сигурност и общественото здраве

С оглед на това при подадена жалба срещу административния акт, в която се сочи нарушение на КЗПЧОС, съдът счита актът за издаден в противоречие с Директива 2004/114/ЕО на Съвета от 13 декември 2004 година относно условията за прием на граждани на трети страни с цел образование, ученически обмен, безвъзмездно обучение или доброволческа дейност. (В този смисъл е и практиката на ВАС, обективирана в Решение № 13434 от 29.10.2020г. по адм.д № 5640/2020г. и Решение № 1196 от 26.01.2018г. по адм. д. № 7375/2017г. на ВАС

По изложените съображения се налага краен извод, че оспореният отказ за издаване на виза вид D за дългосрочно пребиваване е незаконосъобразен на основание чл. 146, т. 2, т. 3 и т. 4 от АПК, поради което следва да бъде отменен. Преписката следва да бъде върната на административния орган за ново произнасяне по заявлението на А. Х./ А. Н. с оглед на така установената материална незаконосъобразност на акта, при новото разглеждане на искането за издаване на виза административният орган следва да извърши преценка на релевантните обстоятелства и факти в контекста на приложението на Закона за чужденците. Органът трябва не само да установи фактите относно условията на престой, но трябва да анализира и представените по делото писмени доказателства в контекста на факта, че някои от тях са официални свидетелстващи документи, които докато не бъдат оборени по надлежния ред имат материална доказателствена сила. Доказателствената тежест за установяване на всички относими факти и обстоятелства, съгласно чл. 170, ал. 1 АПК, е на административния орган.

С оглед изхода на спора и своевременната претенция на жалбоподателя, на основание чл. 143, ал.1 АПК, на жалбоподателя следва да бъдат присъдени направените разноски в доказателствения размер от 10 лв. държавна такса. В представения договор за правни услуги е посочено, че е оказана безплатна правна помощ на основание чл. 36 във вр.с чл. 38, ал. 1, т.2 от Закона за адвокатурата - материално затруднени лица. В представения списък е посочен размер на адвокатското възнаграждение 1000 лв. По делото не са представени доказателства жалбоподателят да е материално затруднен. Напротив от приетите писмени доказателства се установява, че той разполага с достатъчно средства в банкова сметка, както и е заплатил годишна такса за обучението си в размер на 2500

евро. По изложените съображения адвокатско възнаграждение не следва да се присъжда.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София- град, I отделение, 65-и състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на А. Х./ А. Н., гражданин на Народна република Б., отказ за издаване на виза за дългосрочно пребиваване – вид D от 10.03.2025г., издаден от завеждащ консулската служба в Посолството на Република България в Д., И..

ИЗПРАЩА преписката на завеждащия консулската служба в Посолството на Република България в Д., Република И., за ново произнасяне по заявлението от 03.02.2025г. на А. Х./ А. Н., гражданин на Народна република Б., при спазване на указанията по тълкуване и прилагане на закона, дадени в мотивите на настоящото решение.

ОСЪЖДА Министерството на външните работи да заплати на А. Х./ А. Н., гражданин на Народна република Б., роден на 15.04.1998г, разноски по делото в размер на 10 (десет) лева.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен административен съд, в 14-дневен срок от съобщението до страните.